

Tarkastuslautakunta

27.05.2021

AIKA 27.05.2021 klo 18:00 - 19:45

PAIKKA Kunnanvirasto / Teams

OSALLISTUJAT

	Nimi	Klo	Tehtävä	Lisätiedot
LÄSNÄ	Luomala Markku	18:00 - 19:45	puheenjohtaja	
	Anttila Toni	18:00 - 19:45	varapuheenjohtaja	Teams
	Kaustinen Seija	18:00 - 19:45	jäsen	
	Peltokangas Vappu	18:00 - 19:45	jäsen	
	Vanhatupa Asko	18:00 - 19:45	tilintarkastaja	Teams
	Rauma Annika	18:00 - 19:45	pöytäkirjanpitäjä	
	Haukialhti Tiina	18:12 - 19:45	varajäsen	Teams
POISSA	Jouppila Mika		jäsen	

ALLEKIRJOITUKSETMarkku Luomala
PuheenjohtajaAnnika Rauma
Pöytäkirjanpitäjä

KÄSITELLYT ASIAT

22 - 29

PÖYTÄKIRJAN TARKASTUS

Seija Kaustinen

Vappu Peltokangas

PÖYTÄKIRJA ON JULKAISTU KUNNAN NETTISIVUILLA

03.06.2021

KÄSITELLYT ASIAT

§	Otsikko	Sivu
22	KOKOUKSEN LAILLISUUS JA PÄÄTÖSVALTAISUUS	41
23	PÖYTÄKIRJAN TARKASTAJIEN VALINTA	42
24	TIINTARKASTAJAN TARKASTUSPÖYTÄKIRJA VUODELTA 2020	43
25	TILINTARKASTUSKERTOMUS VUODELTA 2020	44
26	VUODEN 2020 TILINPÄÄTÖS	45
27	TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2020	48
28	TIEDOKSI SAATETTAVAT ASIAT	50
29	MUUT ASIAT	51

KOKOUKSEN LAILLISUUS JA PÄÄTÖSVALTAISUUS

TARKKLK 27.05.2021 § 22 Tarkastuslautakunnan kokouskutsu on lähetetty lautakunnan jäsenille.

Esitys

Kokous todetaan lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös

Kokous todettiin lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

PÖYTÄKIRJAN TARKASTAJIEN VALINTA

TARKLK 27.05.2021 § 23 Tarkastuslautakunta valitsee kaksi jäsentään tarkastamaan tästä kokouksesta laadittavan pöytäkirjan. Pöytäkirjan tarkastusvuorossa ovat Mika Jouppila ja Seija Kaustinen.

Päätös

Pöytäkirjantarkastajiksi valittiin Seija Kaustinen ja Vappu Peltokangas.

Tarkastuslautakunta	§ 16	20.05.2021
Tarkastuslautakunta	§ 24	27.05.2021

TIINTARKASTAJAN TARKASTUSPÖYTÄKIRJA VUODELTA 2020

TARKLK 20.05.2021 § 16

Valmistelija lautakunnan sihteeri Annika Rauma puh. 050 4436 880

Kuntalain 123 §:n mukaan tilintarkastaja tarkastaa hyvän tilintarkastustavan mukaisesti kunkin tilikauden hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen.

Tilintarkastajan on tarkastettava:

1. onko kunnan hallintoa hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti;
2. antavatko kunnan tilinpäätös ja siihen kuuluva konsernitilinpäätös tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot kunnan tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta ja toiminnasta;
3. ovatko valtionosuuksien perusteista annetut tiedot oikeita;
4. onko kunnan sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti.

Kuntalain 123 §:n mukaisesti tilintarkastaja jättää tilintarkastuspöytäkirjan kunnanhallitukselle. Tilintarkastuspöytäkirja annetaan tiedoksi tarkastuslautakunnalle.

Mahdollinen tilintarkastuspöytäkirja tuodaan tarkastuslautakunnalle kokouksessa.

Esitys Tarkastuslautakunta merkitsee tilintarkastuspöytäkirjan tiedokseen.

Päätös Tilintarkastus ei ole valmistunut ja tarkastuslautakunta siirtää asian käsittelyyn kokoukseensa 27.5.2021.

TARKLK 27.05.2021 § 24

Liite 1

Esitys Tarkastuslautakunta merkitsee tilintarkastuspöytäkirjan tiedokseen.

Päätös Tilintarkastaja kävi loppuraportin läpi ja tarkastuslautakunta merkitsi sen tiedokseen.

Raportti on pöytäkirjan liitteenä, mutta se on Julkisuuslain 24.1 §:n kohdan 15 perusteella salassa pidettävä.

Pöytäkirjaan merkittiin, että Tiina Haukilahti saapui kokoukseen tämän asian käsittelyn aikana klo 18.12.

Tarkastuslautakunta

§ 17

20.05.2021

Tarkastuslautakunta

§ 25

27.05.2021

TILINTARKASTUSKERTOMUS VUODELTA 2020

TARKLK 20.05.2021 § 17

Valmistelija lautakunnan sihtööri Annika Rauma puh. 050 4436 880

Kuntalain 125 §:n mukaisesti tilintarkastajan on annettava valtuustolle kullakin tilikaudelta kertomus, jossa esitetään tarkastuksen tulokset. Kertomuksessa on myös esitettävä, onko tilinpäätös hyväksyttävä ja voidaanko toimielimen jäsenelle ja asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavalle viranhaltijalle (tilivelvollinen) myöntää vastuuvapaus.

Jos tilintarkastaja havaitsee, että kunnan hallintoa ja taloutta on hoidettu vastoin lakia tai valtuuston päätöksiä eikä virhe tai aiheutunut vahinko ole vähäinen, tilintarkastuskertomuksessa on tehtävä asiasta tilivelvolliseen tilivelvolliseen kohdistuva muistutus. Muistutusta ei voi kohdistaa valtuustoon.

Tarkastuslautakunnan on hankittava tilintarkastuskertomuksessa tehdystä muistutuksesta asianomaisen selvitys sekä kunnanhallituksen lausunto. Valtuusto päättää toimenpiteistä, joihin tarkastuslautakunnan valmistelu, tilintarkastuskertomus ja siinä tehty muistutus antavat aihetta. Hyväksyessään tilinpäätöksen valtuusto päättää vastuuvapaudesta tilivelvollisille.

Tilintarkastuskertomus tuodaan tarkastuslautakunnalle kokoukseen.

Esitys

Tarkastuslautakunta merkitsee tilintarkastuskertomuksen tiedokseen ja saattaa sen edelleen valtuuston käsiteltäväksi.

Päätös

Tilintarkastus ei ole valmistunut ja tarkastuslautakunta siirtää asian käsitelyyn kokoukseensa 27.5.2021.

TARKLK 27.05.2021 § 25

Liite 2

Esitys

Tarkastuslautakunta merkitsee tilintarkastuskertomuksen tiedokseen ja saattaa sen edelleen valtuuston käsiteltäväksi.

Päätös

Hyväksyttiin.

Kunnanhallitus	§ 49	29.03.2021
Tarkastuslautakunta	§ 18	20.05.2021
Tarkastuslautakunta	§ 26	27.05.2021

VUODEN 2020 TILINPÄÄTÖS

KHALL 29.03.2021 § 49

Valmistelija kunnanjohtaja Arto Alpia puh. 0400 569 401

Liite 1

Tilinpäätöksestä säädetään kirjanpitolaissa ja kuntalaissa. Tilinpäätös on laadittava tilikautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä ja annettava tilintarkastajien tarkastettavaksi. Tilintarkastuksen jälkeen tilinpäätös on saatettava valtuuston käsiteltäväksi kesäkuun loppuun mennessä.

Tilinpäätökseen kuuluvat tuloslaskelma, tase ja niiden liitetiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus.

Toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta. Toimintakertomuksessa on myös annettava tietoja sellaisista kunnan talouteen ja konsernitaseeseen liittyvistä olennaisista asioista, joista ei ole tehtävä selkoa tuloslaskelmassa ja taseessa. Kunnanhallituksen on tehtävä toimintakertomuksessa esitys tilikauden tuloksen käsittelystä sekä talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää.

Kunnan on laadittava konsernitilinpäätös, jos sillä on kirjanpitolaissa tarkoitettulla tavalla määräämisvalta toisessa kirjanpitovelvollisessa. Konsernitilinpäätöksen tulee sisältää konsernituloslaskelma, -rahoituslaskelma ja -tase liitteineen.

Tilinpäätöksen allekirjoittavat kunnanhallituksen jäsenet ja kunnanjohtaja.

Kuntalain mukaisesti tilintarkastajan on viimeistään toukokuun loppuun mennessä tarkastettava tilikauden hallinto, kirjanpito ja tilinpäätös. Tilintarkastuskertomukseen on sisällytettävä lausunto siitä, voidaanko tilinpäätös hyväksyä ja tilivelvollisille myöntää vastuuvapaus. Tarkastuslautakunta antaa tilintarkastuskertomuksen tiedoksi valtuustolle ja tekee esityksen tilinpäätöksen hyväksymisestä sekä vastuuvapauden myöntämisestä tilivelvollisille.

Tarkastuslautakunta valmistelee valtuuston päättämät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat ja arvioi arviointikertomuksessaan ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet.

Tilikauden 2020 (emon) tulokseksi muodostui 1 732 789,99 euroa. Kuntakonsernin tulos oli 2 085 113,95 euroa. Emon tulos oli lähes samansuuruinen kuin edellisvuoden tappio oli. Tulosta paransivat valtiolta saadut lisätuet sekä kunnan omat toimenpiteet kuten veroprosentin korotus ja henkilöstön lomauttaminen. Emon taseessa on tilinpäätöksessä nyt kattamatonta alijäämää 532 210,18 euroa.

Koronavuosi muutti kunnan palvelutoimintaa etenkin sivistystoimessa. Sähköisten menetelmien käyttö muutti henkilöstön työtapoja Joihinkin asioihin tarvittiin enemmän rahaa ja jotkut asiat korona teki tarpeettomiksi.

Kunnanhallitus	§ 49	29.03.2021
Tarkastuslautakunta	§ 18	20.05.2021
Tarkastuslautakunta	§ 26	27.05.2021

Toimintakulut vähenivät edellisvuoteen verrattuna 724 000 euroa. Henkilöstökulut vähenivät 497 000 ja sotemenot kasvoivat 381 000 euroa. Toimintakulut kokonaisuudessaan alittivat talousarvion 474 000 eurolla vaikka sotemenot ylittivät talousarviovarauksen yli miljoonalla eurolla. Sotemenojen osuus toimintakatteesta oli 62 %. Toimintatuotot vähenivät 981 000 euroa.

Verotuloja kertyi 14 546 000 euroa eli 695 000 euroa edellisvuotta enemmän. Talousarviossa ennakoitiin 14,7 milj.euron verotuloja. Kunnallisveron tuottoarvio osui kohdalleen, mutta yhteisövero ja kiinteistövero jäivät hie-man alle arvion.

Vuosikate oli 3 318 000 euroa eli 784 euroa/asukas. Vuosittainen talousarviovio tavoite vuosikatteessa on ollut 450 eur/asukas.

Investointimenot olivat 1,87 milj. euroa ja keskeinen tunnusluku toiminnan ja investointien rahavirta hyvän vuosikatteen ansiosta 1,537 milj.euroa positiivinen.

Esitys kj.

Kunnanhallitus

- ottaa käsiteltäväkseen vuoden 2020 tilinpäätöksen liiteasiakirjoineen
- allekirjoittaa vuoden 2020 tilinpäätöksen ja jättää tilinpäätöksen tilin-tarkastajan tarkastettavaksi
- antaa valtuudet mahdollisten pienten korjausten tekemiseen toimin-takertomusosaan
- saattaa tilinpäätöksen tarkastuslautakunnan valmistelun jälkeen edelleen kunnanvaltuuston käsiteltäväksi ja
- esittää valtuustolle, että tilinkauden tulos 1 732 789,99 euroa siirretään edellisten vuosien yli- ja alijäämätilille.

Kuntalain 110.1 §:n mukaan kunnan taseeseen kertynyt alijäämä 532 210,18 euroa tulee meillä kattaa vuoden 2022 tilinpäätöksessä. Valtiova-rainministeriö voi anomuksesta myöntää tähän 2 vuotta lisäaikaa.

Päätös

Hyväksyttiin.

Pöytäkirjaan merkittiin, että Annika Timonen saapui kokoukseen tämän asian käsittelyn aikana klo 18.04.

Pöytäkirjaan merkittiin, että Carita Söderbacka oli tämän asian käsittelyn ajan paikalla kutsuttuna asiantuntijana klo 18.00 - 18.59.

Kunnanhallitus	§ 49	29.03.2021
Tarkastuslautakunta	§ 18	20.05.2021
Tarkastuslautakunta	§ 26	27.05.2021

Tarkastuslautakunta esittää kunnanvaltuustolle, että se

1. hyväksyy vuoden 2020 tilinpäätöksen ja
2. vuoden 2020 taloutta ja hallintoa hoitaneille toimielinten jäsenille ja viranhaltijoille myönnetään vastuuvapaus tilikaudelta 1.1. – 31.12.2020
3. tilikauden tulos 1.732.789,99 euroa siirretään edellisten vuosien yli-/alijäämätilille.

Päätös Tilintarkastus ei ole valmistunut ja tarkastuslautakunta siirtää asian käsitte-
lyyn kokoukseensa 27.5.2021.

TARKLK 27.05.2021 § 26
Liite 3

Esitys Tarkastuslautakunta esittää kunnanvaltuustolle, että se

1. hyväksyy vuoden 2020 tilinpäätöksen ja
2. vuoden 2020 taloutta ja hallintoa hoitaneille toimielinten jäsenille ja viranhaltijoille myönnetään vastuuvapaus tilikaudelta 1.1. - 31.12.2020
3. tilikauden tulos 1.732.789,99 euroa siirretään edellisten vuosien yli-/alijäämätilille.

Päätös Hyväksyttiin.

Tarkastuslautakunta	§ 5	14.04.2021
Tarkastuslautakunta	§ 9	28.04.2021
Tarkastuslautakunta	§ 19	20.05.2021
Tarkastuslautakunta	§ 27	27.05.2021

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2020

TARKLK 14.04.2021 § 5

Valmistelija lautakunnan sihteeri Annika Rauma puh. 050 4436 880

Tarkastuslautakunta antaa vuosittain valtuustolle arviointikertomuksensa edellisen vuoden hallinnosta ja taloudenpidosta.

Tarkastuslautakunnan arviointikertomuksesta on annettu vähimmäisohjeet, joiden mukaan arviointikertomuksessa tulee olla:

- tarkastuslautakunnan tehtävä, kokoonpano ja työskentely
- edellisten vuosien arviointikertomuksen pohjalta tehtyjen toimenpiteiden arviointi
- arvio asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta
- muu toiminnan ja talouden arviointi
- yhteenvetoarvio talouden toteutumisesta ja kunnan palveluiden tuoksellisuudesta ja sen kehityksestä.

Tarkastuslautakunta käy lävitse jäsenten havaintoja vuodelta 2020.

Arviointikertomus ei ole julkinen ennen kuin tarkastuslautakunta on sen hyväksynyt ja allekirjoittanut.

Esitys

Tarkastuslautakunta aloittaa arviointikertomuksen tekemisen.

Päätös

Tarkastuslautakunta jatkaa arviointikertomuksen käsittelyä seuraavassa kokouksessaan.

TARKLK 28.04.2021 § 9

Liite 1

Esitys

Tarkastuslautakunta jatkaa arviointikertomuksen käsittelyä.

Päätös

Tarkastuslautakunta jatkaa arviointikertomuksen käsittelyä kokouksessaan 20.5.2021.

TARKLK 20.05.2021 § 19

Liite 1

Esitys

Tarkastuslautakunta

1. hyväksyy ja allekirjoittaa arviointikertomuksen vuodelta 2020
 2. saattaa arviointikertomuksen kunnanvaltuustolle tiedoksi tilinpäätöksen käsittelyn yhteydessä
-

Tarkastuslautakunta	§ 5	14.04.2021
Tarkastuslautakunta	§ 9	28.04.2021
Tarkastuslautakunta	§ 19	20.05.2021
Tarkastuslautakunta	§ 27	27.05.2021

3. pyytää hallintosäännön 9. luvun 68 §:n mukaisesti kunnanhallitusta antamaan kunnanvaltuustolle vastineensa arviointikertomuksen sisältämistä havainnoista syyskuun loppuun mennessä.

Päätös

Tarkastuslautakunta jatkaa arviointikertomuksen käsittelyä kokouksessa 27.5.2021.

TARKCLK 27.05.2021 § 27
Liite 4

Esitys

Tarkastuslautakunta

1. hyväksyy ja allekirjoittaa arviointikertomuksen vuodelta 2020
2. saattaa arviointikertomuksen kunnanvaltuustolle tiedoksi tilinpäätöksen käsittelyn yhteydessä
3. pyytää hallintosäännön 9 luvun 68 §:n mukaisesti kunnanhallitusta antamaan kunnanvaltuustolle vastineensa arviointikertomuksen sisältämistä havainnoista syyskuun loppuun mennessä.

Päätös

Hyväksyttiin.

Arviointikertomus allekirjoitetaan sähköisesti, koska osa jäsenistä osallistui Teamsin kautta.

Tarkastuslautakunta

§ 28

27.05.2021

TIEDOKSI SAATETTAVAT ASIAT

TARKKLK 27.05.2021 § 28

Päätös

Ei ollut.

Tarkastuslautakunta

§ 29

27.05.2021

MUUT ASIAT

TARKKLK 27.05.2021 § 29

Päätös

Ei ollut.

OIKAISUVAATIMUSOHJEET JA VALITUSOSOITUS

Oikaisuvaatimus-oikeus	<p>Seuraaviin päätöksiin tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimus on toimitettava Kaustisen kunnanvirastoon määräajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.</p> <p>Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.</p> <p>Oikaisuvaatimuksessa on lisäksi ilmoitettava tekijän nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero. Jos oikaisuvaatimus päätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite.</p>
Viranomaisen, jolle oikaisuvaatimus tehdään	<p>Kaustisen tarkastuslautakunta PL 10, 69601 Kaustinen sähköposti: kaustisen.kunta@kaustinen.fi viraston aukioloaika maanantaista perjantaihin klo 8.00 - 15.00.</p>
Oikaisuvaatimus, pykälät:	
Muutoksenhakukiellot / kieltojen perusteet	<p>Seuraavista päätöksistä ei kuntalain 134 §:n mukaan saa tehdä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua ja täytäntöönpanoa. <i>Pykälät: -</i></p>
Pöytäkirjan nähtäväksi asettaminen yleiseen tietoverkkoon	<p>Pvm 3.6.2021</p>
Valitusviranomaisen ja valitusajanka	<p>Seuraaviin päätöksiin voidaan hakea muutosta kirjallisella valituksella. Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen saa hakea muutosta kunnallisvalituksin vain se, joka on tehnyt oikaisuvaatimuksen. Mikäli päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, saa päätökseen hakea muutosta kunnallisvalituksin myös asianosainen sekä kunnan jäsen. Valitusajanka alkaa päätöksen tiedoksisaannista.</p>
	<p>Valitusviranomaisen: Vaasan hallinto-oikeus PL 204, 65101 Vaasa</p> <p>Valitusaika: 30 päivää §:t Valitusaika 14 päivää §:t</p> <p>Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet</p> <p>Muu valitusviranomaisen: Valitusaika:</p> <p>Valitus on jätettävä hallinto-oikeudelle 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.</p> <p>Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluessa kirjeen lähettämisestä. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmantena päivänä viestin lähettämisestä.</p> <p>Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.</p> <p>Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusaajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.</p> <p>Pöytäkirja on asetettu nähtäväksi Kaustisen kunnan kotisivuille 3.6.2021 klo 10.00 - alkaen ja asianosaista koskeva päätös on annettu postin kuljetettavaksi tai lähetetty sähköpostilla samana päivänä kun pöytäkirja on ollut nähtävänä.</p> <p>Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen toimittaa ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä.</p>

Muutoksenhakukiellot / kieltojen perusteet	<p>Koska päätöksestä voidaan tehdä kuntalain 134 §:n mukaan kirjallinen oikaisuvaatimus, seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla.</p> <p><i>Pykälät:</i></p> <p>Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 6 §:n mukaan / muun lainsäädännön mukaan seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla.</p> <p><i>Pykälät ja valituskieltojen perusteet:</i></p>
Valituskirja	<p>Valituskirjassa on ilmoitettava</p> <ul style="list-style-type: none">- valittajan nimi, ammatti, asuinkunta ja postiosoite- päätös, johon haetaan muutosta- miltä osin päätöksestä valitetaan ja muutos, joka siihen vaaditaan tehtäväksi- muutosvaatimuksen perusteet <p>Valituskirja on valittajan tai valituskirjan muun laatijan omakätisesti allekirjoitettava. Jos ainoastaan laatija on allekirjoittanut valituskirjan, siinä on mainittava myös laatijan ammatti, asuinkunta ja postiosoite.</p> <p>Valituskirjaan on liitettävä päätös, josta valitetaan, alkuperäisenä tai viran puolesta oikeaksi todistettuna jäljennöksenä sekä todistus siitä päivästä, josta valitusaika on luettava.</p> <p>Vaasan hallinto-oikeudessa valituksen käsittelystä perittävä oikeudenkäyntimaksu on 260 euroa. Mikäli hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi, oikeudenkäyntimaksua ei peritä. Maksua ei myöskään peritä eräissä asiaryhmissä eikä myöskään, mikäli asianosainen on muualla laissa vapautettu maksusta. Maksuvelvollinen on vireilepanija ja maksu on valituskirjelmakohtainen.</p>
Valitusasiakirjojen toimittaminen	<p>Valitusasiakirjat on toimitettava valitusviranomaiselle ennen valitusajan päättymistä. Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.</p> <p>Valituksen voi toimittaa myös faksina tai sähköpostitse. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä, eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.</p> <p>Sähköisen viestin (faksin tai sähköpostin) katsotaan saapuneen viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.</p> <p>Valitus lähetetään aina lähettäjän omalla vastuulla.</p>
Lisätietoja	